

Тема: Творчий шлях Михайла Коцюбинського. Новела «Intermezzo».

Мета: ознайомити учнів з біографією і творчим доробком письменника; розкрити історію написання, особливості жанру і зміст новели «Intermezzo»; удосконалювати вміння учнів логічно висловлювати свої думки; через виразне читання донести до них красу мови твору; виховувати в учнів бережне й уважне ставлення до природи рідного краю.

Обладнання: портрет письменника, виставка його творів.

Хід уроку

I. Мотивація навчання школярів.

1. *Оголошення теми, мети, завдань уроку.*

2. *Епіграф уроку:*

В хвилини розчарування та розпуки мене раз у раз

Рятувала моя незвичайна любов до природи.

М. Коцюбинський

II. Актуалізація опорних знань учнів.

1. *Вступне слово вчителя.*

М. Коцюбинський на межі 19 і 20 віків був зорею першої величини серед українського письменства. Ще за життя митця називали видатним, читали, захоплювались його творами. Доля їх склалася щасливо: попри жорстоку цензуру, вони друкувалися, були перекладені на кілька європейських мов.

М. Коцюбинський відзначався тонко розвиненою естетичною чуйністю до доброго, він любив добро любов'ю художника.

2. *Бесіда з учнями.*

1) Де, коли і в якій родині народився М. Коцюбинський?

2) Розкажіть про формування характеру, освіти, естетичні й культурні смаки письменника.

3) Які стосунки зв'язали М. Коцюбинського з іншими діячами культури?

3. *Творча робота.*

Користуючись підручником, розгадайте кросворд.

III. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу.

1. *Бесіда з учнями.*

1) Який твір ми називаємо новелою?

2) Які ви знаєте різновиди новел?

3) Які особливості новели як жанру?

4) Як ви розумієте зміст новели та її назву?

2. *Аналіз новели.*

Новела написана Коцюбинським у 1908 році. Це був час реакції – жорстоких розправ російського самодержавства з революціонерами та бунтівниками.

Вкрай виснажений службовими обов'язками, громадською діяльністю, знесилений хворобою та переживаннями, пов'язаними з політичними обставинами, Коцюбинський мріяв про відпочинок. Справжнім порятунком для нього стало гостювання в селі Кононівка у відомого

мецената і друга Коцюбинського Є. Чикаленка, в домі якого письменник провів кілька тижнів улітку 1908 року.

«Intermezzo» - твір особливий, не схожий на будь-який інший в усій українській літературі. В нього немає розгорнутого сюжету, зовнішнього конфлікту, діалогів та полілогів, які пожвавлюють сюжет. Є царство природи, панування Божої краси, розкіш барв і велич рідної землі.

Стиль «Intermezzo» досліджувало чимало літературознавців. Це поліфонічний твір, який поєднує в собі ознаки і соціально-психологічної новели політичної новели, і ліричної симфонії, і ліричної драми в прозі, і пейзажної новели.

За жанром «Intermezzo» – лірико-психологічна поема в прозі, написана в імпресіоністичній манері.

Імпресіонізм як мистецький напрям винив у французькому живописі і був характерним тим, що відтворював не саму дійсність, а те, як вона впливає на людину, її емоції, душевний стан.

Головним завданням імпресіоністи вважали зображальність, намагаючись не деталізувати дійсність, а відображувати її в загальних рисах і контурах.

Його ознаки: заглиблення у внутрішній світ людини, відтворення яскравими зоровими і слуховими образами, промовистими художніми деталями найтонших змін і настроїв в природі.

Ядро образного конфлікту новели «Intermezzo» становлять два ключових образи – «моя утома» і «сонце».

«**Дійові особи**» новели – образи, які можна поділити на дві групи: видимі (Сонце, Ниви в червні, Три білі вівчарки, Зозуля, Жайворонки) і невидимі (Моя утома, Залізна рука міста, Людське горе).

Образи твору символізують складну боротьбу в душі ліричного героя, допомагають зрозуміти, як поступово зникає роздвоєння його особистості, як повертається до нього душевна рівновага, готовність до виконання свого громадянського обов'язку.

3. *Бесіда з учнями.*

- 1) Хто він, ліричний герой «Intermezzo» ?
- 2) На які групи можна поділити образи новели за впливом на ліричного героя твору?
- 3) Що спричинило втому ліричного героя, в чому його трагедія?
- 4) Доведіть, що герой, переживши тяжку душевну кризу, здатен знов повернутися до активного життя.
- 5) Яка роль Кононівських полів? Чим вони допомагали митцеві?
- 6) Кому завдячує зціленням ліричний герой?

4. *Заключне слово вчителя.*

М. Коцюбинський – великий сонцепоклонник, написав оду життю, сонцю. Природі. Він зумів розібратися у суперечливостях людської душі, знайти правильний вихід. Він ще раз довів, насамперед собі, неможливість втечі від суспільства.

V. Домашнє завдання.

Прочитати повість М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».